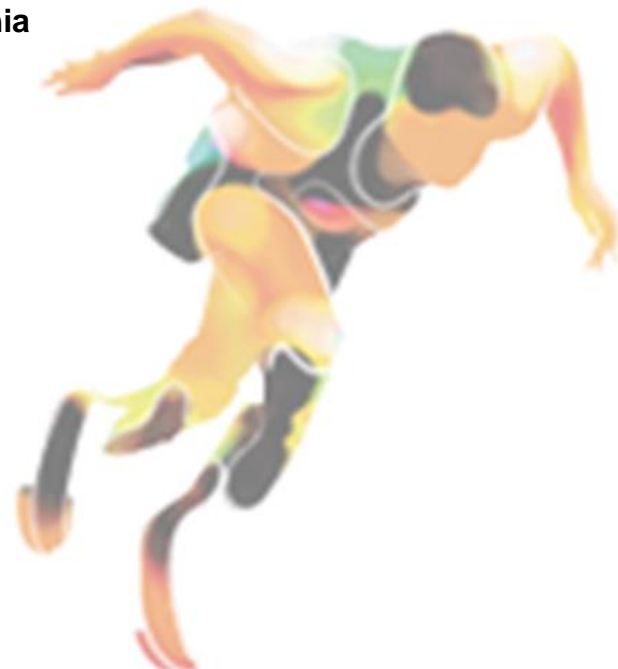

SPORT A EDUKACJA SZKOLNA

**Promocja i integracja wszystkich dyscyplin sportowych
w programach nauczania**

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	3
1. Znajomość różnych aspektów obszaru tematycznego	3
2. Działania związane z obszarem tematycznym.....	5
3. Komunikacja	7
4. Metody promowania i projekty	11
5. Jak projektować i planować na przyszłość	15
6. Analiza.....	19
7. Monitorowanie	21
8. Ewaluacja.....	24
9. Raport: sporządzony przez i kierowany do wszystkich stron zainteresowanych.....	25
10. Zbiór i rozpowszechnianie dobrych praktyk.....	27
Podsumowanie.....	28

Wprowadzenie

Poniższe wytyczne koncentrują się na ważnej roli promowania sportu na poziomie szkolnym i dostarczają cennych wskazówek dla decydentów. Decydenci działający w sferze polityki oświatowej, zarówno na szczeblu lokalnym jak i krajowym, zajmują się różnymi aspektami dotyczącymi systemu edukacji i jego powiązań z kształtowaniem postaw obywatelskich i z kontekstem europejskim. Poniższe wytyczne przedstawiają również ciekawe propozycje dotyczące wzmocnienia integracji działań podejmowanych przez szkoły (zarówno w ramach szkolnego programu nauczania, jak i tych pozaprogramowych) z działaniami w zakresie sportu w celu pokonania niewidocznej bariery, która sprawia, że szkoła i sport uznawane są często za niekompatybilne. Proponuje się odpowiednie kroki oraz rozwiązania oparte na najlepszych praktykach w tej dziedzinie w wymiarze europejskim, których zastosowanie przyczyni się do promocji sportu i aktywności fizycznej jako skutecznego narzędzia rozszerzania oferty szkolnej.

1. Znajomość różnych aspektów obszaru tematycznego

Celem tego rozdziału jest przedstawienie różnych strategii i wybranych metod, które mogą mieć ogromny pozytywny wpływ na edukację szkolną oraz środowisko szkolne poprzez to, że nastawione są na promowanie sportu i zdrowego trybu życia w różnych kontekstach. Rozdział ten oparty został z jednej strony na dokumentach i polityce Unii Europejskiej, a z drugiej na politykach prowadzonych przez poszczególne kraje członkowskie.

Biała Księga na temat sportu z 11-go lipca 2017 roku jest pierwszą europejską inicjatywą dotyczącą sportu zakrojoną na tak dużą skalę, która określa kierunki strategiczne w zakresie roli sportu w Unii Europejskiej, w szczególności na poziomie społecznym i gospodarczym. W raporcie Komisja Europejska wskazuje, że ilość czasu poświęconego na uprawianie sportu, na zajęciach wychowania fizycznego bądź na zajęciach pozalekcyjnych, może dać wymierne korzyści w sferze nauki i zdrowia. Jednakże, oczywiste jest, że z jednej strony Komisja Europejska rozpoznaje wartość sportu i zachęca kraje członkowskie do tworzenia odpowiednich warunków, ale z drugiej strony każdy kraj członkowski ma osobne zasady i odmienne style funkcjonowania w tym zakresie. Traktat lizboński (artykuł 165 Traktatu lizbońskiego z 2009 roku) przyczynił się do nieznacznej zmiany sytuacji tworząc podstawy prawne dla działań na rzecz sportu jako nowej kompetencji i kierując się w stronę rozwoju europejskiego wymiaru sportu. Raport europejskiej sieci informacji o edukacji Eurydice „Wychowanie fizyczne i sport w szkołach w Europie” z 2013 roku może zostać uznany za pierwszą próbę nakreślenia przez Komisję Europejską faktycznego stanu rzeczy w zakresie zajęć wychowania fizycznego i działań sportowych w szkołach w Europie.

Systemy edukacyjne są regulowane na różnych szczeblach – krajowym, regionalnym i lokalnym – i stanowią duże wyzwanie dla osób zajmujących się polityką w zakresie miejsca sportu w szkole i programach szkoleniowych. W niektórych krajach członkowskich Ministerstwo lub władze lokalne przedstawiły zalecenia dotyczące inicjatyw sportowych na szczeblu krajowym. Strategie na szczeblu krajowym mogą obejmować podejmowanie działań takich jak reforma podstawy programowej, wsparcie dla nauczycieli, analiza finansowania działań oraz różne regionalne i lokalne inicjatywy. W różnych krajach stosowane są różne podejścia, i zdarza się, że w przypadku braku strategii państwowej władze lokalne i szkoły zmuszone są prowadzić działania na własną rękę. Jednakże, w niektórych krajach inicjatywy są koordynowane centralnie bez względu na istnienie strategii państwowej w tej dziedzinie.

Badania, raporty i statystyki pokazują, jak władze samorządowe miast promują sport i tworzą odpowiednie warunki dla jego uprawiania. Na przykład, w Finlandii od roku 2010 prowadzona jest

regularna analiza działań. Badanie obejmuje sześć aspektów: zaangażowanie władz samorządowych miast, zarządzanie, analiza i ewaluacja, zasoby, włączenie i uczestnictwo oraz kluczowe działania w zakresie promocji sportu wśród obywateli.

(http://www.okm.fi/OPM/Julkaisut/2015/liikunnan_edistaminen_kunnissa.html?lang=fi).

Państwowe programy wdrażane przez Ministerstwa, czy też lokalne władze mogą mieć istotny wpływ na promowanie sportu w edukacji. Na przykład, społeczna rola sportu została uwydatniona w dużym ogólnokrajowym projekcie „Finnish Schools on the Move” w Finlandii. Jest to jeden z kluczowych projektów w dziedzinie wiedzy i edukacji w Programie Rządowym Finlandii. Założeniem rządu jest rozszerzenie zakresu projektu na cały kraj w celu zapewnienia wszystkim uczniom przynajmniej jednej godziny aktywności fizycznej dziennie. Szkoły i władze samorządowe biorące udział w projekcie wdrażają własne programy mające na celu wzrost aktywności fizycznej w trakcie dnia szkolnego. Promocja aktywności fizycznej wśród dzieci w wieku szkolnym polega zarówno na wzroście ilości czasu przeznaczanego na uprawianie aktywności fizycznej jak i na ograniczeniu siedzącego trybu życia. Wymaga to powzięcia odpowiednich kroków zarówno w szkole jak i w domu. W ramach tej inicjatywy również szkoły zawodowe otrzymały dofinansowanie na rok szkolny 2016-2017.

Przez lata postrzeganie roli wychowania fizycznego zmieniło się - otrzymała miano roli, która ma wpływ na osiągnięcie szeroko rozumianych celów edukacyjnych, takich jak poprawa wyników nauczania, rozwój społeczny, pozytywna zmiana w zachowaniu i podejściu. W pewnym sensie nastąpiło ponowne umocnienie celów wychowania fizycznego, o czym od lat już dyskutowano (Ken Hardman, University of Worcester, UK). Zdrowy tryb życia i dobro ucznia w szkole są ściśle powiązane z pozycją wychowania fizycznego. Przedsięwzięcia międzyprzedmiotowe, jak również zapewnienie możliwości i różnych opcji uprawiania sportu w trakcie i po szkole mają motywować uczniów od początku do końca ich kariery szkolnej. Wspierające poszczególnych uczniów w wyborze zdrowego trybu życia oraz nowego hobby powinno być jednym z kluczowych działań rządowych i powinno być wdrażane na wszystkich etapach edukacji.

Stosowanie metody bazującej na programie nauczania sprawdza się w wielu krajach. Sport został wcielony do programów nauczania na różne sposoby. Integracja sportu w przedmiotach zawodowych i ogólnych ma za zadanie promowanie sportu w wielu różnych aspektach i zachęcenie nauczycieli wychowania fizycznego i nauczycieli innych przedmiotów do współpracy w planowaniu i organizowaniu pracy w oparciu o nowe podejście. Systemy edukacyjne, poznanie tła edukacyjnego, jak również stosowanie różnych środków dydaktycznych bardzo ułatwia planowanie tych nowych i innowacyjnych metod. Integracja sportu w planach nauczania ma przede wszystkim na celu zmobilizowanie uczniów do ruchu i zaadoptowania zdrowego trybu życia. Z drugiej strony, w praktyce istnieje wiele modeli edukacyjnych pozwalających na skuteczne pogodzenie sportu i nauki. Na specjalną uwagę zasługują młodzi zdolni zawodnicy osiągający wysokie wyniki sportowe. W edukacji zawodowej wiele szkół wprowadziło ścieżkę edukacji sportowej, co pozwala sportowcom na skuteczne pogodzenie treningów sportowych z nauką. Indywidualne programy nauczania umożliwiają uczniom stworzenie indywidualnych planów zajęć, co z kolei pozwala im z powodzeniem zrealizować program równoległych karier. Istnieją istotne modele edukacyjne, które wspierają usportowionych uczniów od początku ścieżki do osiągnięcia celu. Pierwszym krokiem jest wspólne sporządzenie przez młodych sportowców, ich rodziców, klub sportowy, trenerów, doradców i koordynatora sportowego w szkole kontraktu zawierającego konkretne zasady, obowiązki, zadania dla programu równoległych karier. Komunikacja pomiędzy członkami tej grupy następuje poprzez program nauki. Najlepiej, gdy model edukacyjny łączący sport z nauką ma poparcie Ministerstwa i innych państwowych organów władzy. W Belgii program „Sport +elite school section” (Sport +sekcja szkolnej elity szkolnej) daje wybitnym sportowcom szczerą możliwość połączenia programu nauczania z wybranego przedmiotu (Łacina, matematyka, przyroda, ekonomia itd.) z intensywnym treningu sportowego dzięki dostosowaniu planu

zajęć do potrzeb ucznia. Sukces tej inicjatywy jest oparty na bliskiej współpracy pomiędzy liderami sportowymi, szkołą, uczniami i rodzicami. Należy jednak pamiętać, że władze oświatowe musiały zapewnić możliwość tego opcjonalnego trybu nauczania pozwalając szkołom na wspieranie uczniów poprzez oferowanie im różnych opcji edukacyjnych i zapewniając pewną dozę wolności.

Źródła internetowe:

- Biała Księga na temat sportu w wymiarze europejskim – 2007:
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV:l35010>
- Raport europejskiej sieci informacji o edukacji „Eurydice” „Wychowanie fizyczne i sport w szkole w Europie”
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/150EN.pdf
- URHEA – Metropolitalna akademie mistrzostwa:
<http://www.urhea.fi/>
- Liikkuva koulu – Mobilne szkoły fińskie:
<http://www.liikkuvakoulu.fi/in-english>
- Program rządowy Finlandii (Maj, 2015):
http://valtioneuvosto.fi/documents/10184/1427398/Ratkaisujen+Suomi_EN_YHDISTETTY_net_tti.pdf/8d2e1a66-e24a-4073-8303-ee3127fbfcaac
- Wychowanie fizyczne: „Przyszłość nie jest taka jak kiedyś”
http://w3.restena.lu/aepd/docs/CC/Hardman_Luxembourg1.pdf
- Promocja sportu w społecznościach / Liikunnan edistäminen kunnissa 2010-2014 (dostępne w języku fińskim):
http://www.okm.fi/OPM/Julkaisut/2015/liikunnan_edistaminen_kunnissa.html?lang=fi
- „Szkolna sekcja elity sportowej”: przykład najlepszej praktyki w Belgii:
http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=14&cou=1&spo=0&aim=0

2. Działania związane z obszarem tematycznym

Rozdział ten koncentruje się na wynikach badań i rezultatach konkretnych doświadczeń związanych z działaniami w zakresie sportu i programem nauczania.

Istnieje wiele badań, prac i raportów na ten temat. Wiele z nich koncentrowało się do tej pory na odnalezieniu zależności pomiędzy szkołą i sportem. Jednym z głównych wniosków jest to, że ogólnie rzecz ujmując aktywność fizyczna ma korzystny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne dzieci. W najlepszym razie, aktywność fizyczna wspiera rozwój fizyczny, poznawczy, motoryczny, społeczny i etyczny dzieci. Dostępne są różne możliwości promowania aktywności fizycznej w szkole: za zajęciach wychowania fizycznego, podczas wydarzeń sportowych, na przerwach i w trakcie podróży pomiędzy domem a szkołą. Te działania są dopełnieniem aktywności fizycznej dzieci w szkole i pomagają uczniom zaadoptować aktywny styl życia. Władze zarówno państwowe jak i lokalne powinny wyciągać wnioski opierając się na tych rezultatach i powinny podejmować konkretne działania, aby zachęcać szkoły do testowania nowych sposobów wcielania sportu jako naturalnej części procesu nauczania na każdym etapie edukacyjnym.

Strategie operacyjne mogą zostać wdrażane poprzez prowadzenie wspólnych działań wszystkich stron zainteresowanych. Na przykład, na szczeblu samorządowym różne typy szkół mogą współpracować, dzielić się zasobami oferując więcej opcji swoim uczniom. Bliska współpraca

pomiędzy sieciami szkół i władzami może okazać się pomocna, jako że wywiera wpływ na lokalną politykę lub inwestycje. Szkoły mogą korzystać z miejskich hal sportowych i sprzętu, co daje szansę zwiększenia różnorodności działań. Wraz z lokalnymi stowarzyszeniami sportowymi, szkoły mogą również wpływać na zakres szkoleń, wsparcie finansowe dla obiektów sportowych oraz stypendia dla młodych sportowców. Ponadto, władze lokalne, oraz inne strony zainteresowane, takie jak federacje sportowe, komitety olimpijskie, stowarzyszenia, fundacje i szkoły mogą włączyć się w świadczenie zajęć dodatkowych. Czasami, zajęcia dodatkowe mogą stać się częścią projektów edukacyjnych, w przypadku których szkoły mają decydujący głos, jeśli chodzi o organizację i finansowanie działań.

W Europie z powodzeniem prowadzi się wiele inicjatyw tworzących szeroką sieć operatorów lokalnych czy nawet krajowych. Inicjatywy trwają czasami tylko przez pewien określony okres, ale jeśli należą do udanych, mogą zostać rozszerzone na nowych operatorów i nowe miejsca, a nawet włączone jako stałe akcje.

“City of Prato Competition - School Sport/ Expressive/ Physical Workshops” jest wspaniałym przykładem współpracy pomiędzy władzami samorządowymi miast, kuratorium oświaty, szkołami lokalnymi i innymi podmiotami. Celem tej sieci jest między innymi promowanie zdrowego trybu życia i popularyzowanie kultury opartej na znajomości natury poprzez promowanie równych szans uczestnictwa w sporcie.

W Finlandii uczniowie szkół zawodowych są zachęceni do uprawiania sportu dla przyjemności, ale również do znalezienia swojego ulubionego sportu poprzez możliwość wypróbowania różnych dyscyplin w trakcie nauki. Fińskie stowarzyszenie krzewienia kultury i sportu w edukacji zawodowej SAKU jest stowarzyszeniem sportowym i organizacją promującą współpracę działającą w fińskiej oświacie zawodowej. Członkowie tego stowarzyszenia składają się z 67 dostawców usług edukacji zawodowej (87% całej edukacji zawodowej w Finlandii). SAKU świadczy usługi dla nauczycieli i uczniów. Celem SAKU jest promowanie kompetencji zawodowych i dobrostanu, współpracy oraz zadowolenia z edukacji zawodowej. Coroczne wydarzenia sportowe organizowane przez SAKU wraz z siecią szkół zawodowych są najlepszym przykładem współpracy na szczeblu krajowym stowarzyszenia i szkół.

Ponadto, lokalne sieci szkół oferują specjalne ścieżki edukacji sportowej dla wybitnych sportowców osiągających wysokie wyniki. Jednym z przykładów jest Metropolitalna Akademia Mistrzostwa Sportowego (URHEA), uznawana przez Fiński Komitet Olimpijski, która współpracuje ściśle z Instytucją High Performance Unit (HPU). Jest to sieć współpracy, która ma za zadanie wspierać sportowców i pomagać w skutecznym łączeniu obowiązków szkolnych ze sportem oraz stwarzać warunki dla młodych sportowców do uprawiania sportu i wspierać fachową wiedzą sportowców i trenerów na co dzień. Głównym mottem URHEA jest „Codziennie żyj lepiej a poprawisz swoje wyniki”

Jeden z interesujących przykładów inicjatywy pochodzi z Polski: “WF z Klasą” jest programem Centrum Edukacji Obywatelskiej w Warszawie, wdrożonym przy współpracy Gazety Wyborczej i portalu Sport.pl. Działania są finansowane przez Ministerstwo Sportu i Turystyki, a program jest pod honorowym patronatem Ministra Oświaty, Ministra Sportu i Turystyki i Ministra Zdrowia. Projekt został wprowadzony w życie w 2013 roku. Od tamtej pory uczestniczyło w nim blisko 3000 szkół, 10000 nauczycieli i 440000 uczniów ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z całej Polski. Jak widać, w przypadku zaangażowania i wsparcia ze strony Ministerstw zainteresowanie jest znacznie większe niż w przypadku pojedynczych odoosobnionych działań.

Innym przykładem odnoszącym się do dużej części państw europejskich jest MoveWeek, coroczne trwające tydzień wydarzenie sportowe odbywające się w różnych krajach w tym samym czasie. Wymiar europejski wzmacnia znaczenie sportu i zdrowego trybu życia oraz sprzyja nowemu podejściu

do wydarzeń sportowych, jak również zachęca do uczestnictwa i zdobywania doświadczeń sportowych przez duże sieci operatorów zarówno na krajowym jak i europejskim szczeblu. Zakres tej inicjatywy obejmuje wiele różnych działań: okrągłe stoły, lokalne wydarzenia sportowe, zadania na rok szkolny, dokumentacja działań i wyników. Głównym celem projektu jest wzmocnienie funkcji edukacyjnej wychowania fizycznego i promowanie sportu wśród uczniów. Projekt opiera się na działaniach, które są nastawione na rozwijanie umiejętności społecznych poprzez włączenie uczniów w dyskusje na temat szkolnych działań w zakresie sportu. Co więcej, zakłada się organizację wydarzeń sportowych nastawionych na integrację różnych społeczności lokalnych i grup społecznych.

Źródła internetowe:

- Dokument UNESCO dotyczący niektórych obszarów interwencji:
<http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/physical-education-and-sport/quality-physical-education/>
- Liikunta ja oppiminen (w języku fińskim) Aktywność fizyczna a nauka:
http://www.oph.fi/julkaisut/2012/liikunta_ja_oppiminen
- <http://www.sakury.net/>
- “City of Prato Competition - School Sport/ Expressive/ Physical Workshops”, przykład z Włoch:
http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=24&cou=5&spo=0&aim=0
- WF z Klasą, przykład z Polski:
http://notonlyfairplay.pixel-online.org/BP_iniziatives_report.php?id=120&cou=6&spo=0&aim=0

3. Komunikacja

Komunikacja pomiędzy wszystkimi stronami zainteresowanymi

Celem projektu jest promocja włączenia społecznego, wyrównanie szans i podnoszenie świadomości ważnej roli aktywności fizycznej poprzez zwiększenie uczestnictwa w sporcie i zapewnienie równej dostępności do sportu dla wszystkich. Aby umożliwić osiągnięcie tego celu głównego konieczne jest zidentyfikowanie celów szczegółowych:

- Podniesienie świadomości ważnej roli sportu w szkole poprzez lepszą integrację sportu w programach nauczania.
- Uwydatnienie roli sportu jako środka do promocji włączenia społecznego wszystkich uczniów.
- Promocja etycznego podejścia w sporcie i aktywności fizycznej
- Promocja obszernej oferty sportowej.

Jesteśmy świadomi faktu, że najistotniejszym czynnikiem sukcesu w zarządzaniu projektem jest skuteczna komunikacja wszystkich stron zainteresowanych, a skuteczna komunikacja prowadzi do lepszych projektów, co pozwala organizacjom na osiągnięcie lepszych wyników. Komunikacja jest kluczowym elementem, który musi być stosowany skutecznie przez cały czas trwania projektu. Przez cały czas trwania projektu, strony zainteresowane muszą być informowane na bieżąco o postępach i wszystkich kwestiach, które pojawią się podczas jego realizacji. Wiadomo też, że bez solidnego planu i strategii komunikacji, nie ma możliwości skutecznego przekazywania informacji.

Ponadto, ze względu na to, że różni interesariusze posiadają różne oczekiwania, metody komunikacyjne mogą różnić się znacznie od siebie, stąd standardowy plan komunikacji może okazać się nieskuteczny.

Zespół projektowy może stanowić zróżnicowaną grupę ludzi zebranych w celu zapewnienia zindywidualizowanej korzyści innym organizacjom.

Wszystkie projekty są w swojej naturze płynne i podlegają ciągłym zmianom, stąd zespół projektowy musi brać pod uwagę te zmiany i wyzwania, które pojawiają się przez cały okres trwania projektu i upewnić się, że wszyscy zainteresowani są na bieżąco informowani o postępach, co pozwoli na uniknięcie nieprzyjemnych niespodzianek.

Stąd, w celu zapewnienia efektywnej komunikacji przez cały projekt i skutecznego pokonania ewentualnych przeszkód strategia komunikacji musi zostać stworzona na etapie planowania projektu. Podczas tworzenia takiej strategii, należy wziąć pod uwagę następujące punkty:

- Jakie formy komunikowania się są potrzebne? (spotkania zarządu, spotkania zespołu projektowego, protokoły z realizacji projektu)
- Z kim należy się kontaktować? (strony zainteresowane)
- Jaka jest wymagana częstotliwość komunikowania się? (Jak często?)
- Co należy przekazać? (raporty, protokoły ze spotkań, szczegóły, podsumowania)

Taki standaryzowany plan komunikacji w projekcie powinien, aby był skuteczny, być dostosowany do potrzeb wszystkich stron zainteresowanych.

Efektywna komunikacja oznacza, że właściwa informacja musi zostać przekazana w odpowiednim formacie, we właściwym czasie, do właściwego odbiorcy i z odpowiednią siłą. W tym celu plan komunikacji w projekcie musi zostać odpowiednio dostosowany. Ponadto, plan należy modyfikować i uaktualniać w zależności od potrzeb przez cały cykl życia projektu. Jest wiele narzędzi, które można zastosować w celu dopracowania strategii komunikacji. Na przykład, technika power/interest grid używana jest w sytuacjach, gdy strony zainteresowane dobierane są w grupy na podstawie poziomu sprawowanej władzy (power) i poziomu reprezentowanego interesu (interest) w odniesieniu do planu wynikowego projektu. Po zakończeniu analizy, kierownik projektu może ocenić prawdopodobne reakcje stron zainteresowanych w różnych sytuacjach, co pozwoli na dalszym etapie zaplanować poziom wsparcia z ich strony i złagodzić potencjalne elementy negatywne.

Innym narzędziem używanym do poprawy komunikacji w projekcie w zakresie rozwiązywania problemów jest stworzenie diagramu Ishikawy (diagram ryby), który stosowany jest do ilustrowania związków przyczynowo-skutkowych, pomaga oddzielić przyczyny od skutków. Jest to proste, ale skuteczne narzędzie pozwalające na szybkie dostrzeżenie istoty problemu.

Korzystanie z macierzy RACI (macierz odpowiedzialności) może okazać się niezwykle pomocne w promowaniu zdrowej komunikacji w zespole projektowym. RACI jest akronimem wywodzącym się z angielskich nazw czterech kluczowych obowiązków występujących podczas realizacji projektu. (Responsible - osoba odpowiedzialna, Accountable - osoba rozliczana, Consulted – osoba konsultowana, Informed – osoba informowana). Taki sposób przydziału obowiązków oznacza, że za każde zadanie odpowiedzialna jest jedna osoba, która dodatkowo może wspomagać innych w realizacji działań. Schemat ten pozwala na uniknięcie niepotrzebnej komunikacji, która tylko zakłóca przebieg projektu.

Podsumowując, należy podkreślić, iż efektywna komunikacja jest bardzo ważnym czynnikiem w projekcie i aby taką efektywną komunikację osiągnąć należy stworzyć odpowiedni plan komunikacji w projekcie a korzystanie z odpowiednich narzędzi komunikacyjnych podczas realizowania projektu pozwoli przewyżczyć ewentualne przeszkody i przyczyni się do osiągnięcia sukcesu.

Jaką rolę mogą przyjąć decydenci w procesie budowania komunikacji i współpracy?

Ogólnie rzecz ujmując, decydenci to osoby wybrane lub mianowane na stanowiska na szczeblu rządowym, bądź liderzy, którzy odgrywają istotną rolę w procesie tworzenia polityki. Dlatego też, decydenci potrzebują szczegółowych informacji na temat każdego etapu projektu, aby móc podjąć odpowiednie decyzje dotyczące strategii. Interakcje pomiędzy wszystkimi uczestnikami i decydentami są częścią dynamicznego i ciągłego procesu zwanego translacją wiedzy. Głównym celem translacji wiedzy jest podniesienie prawdopodobieństwa wykorzystania wyników projektu w decyzjach w sprawach prowadzonej polityki w obszarze sportu. W sytuacji idealnej odpowiedzialność za proces budowania, wdrażania i ewaluacji polityki powinna przypadać na wszystkich uczestników projektu i decydentów. Proces formułowania zasad polityki jest ciągłym cyklem składającym się z trzech faz. Fazy te przedstawione są poniżej:

- formułowanie zasad polityki, ustalenie programu i tworzenie narzędzi legislacyjnych,
- wdrożenie polityki, tworzenie zasad, i podejmowanie decyzji operacyjnych po zatwierdzeniu nowej legislacji
- modyfikacja polityki, pojawia się, gdy konsekwencje istniejących polityk wymagają tworzenia nowych polityk. Nawet właściwe decyzje w sprawie polityki należy zmieniać w zależności od zmieniających się okoliczności.

Uczestnicy projektu są świadomi ważnej roli, jaką odgrywa przekazywanie wyników projektu decydentom i działaczom na szczeblu Unii Europejskiej, krajowym i lokalnym.

Decydenci muszą mieć stały dostęp do aktualnej wersji projektu, wyników badań i kluczowych dokumentów, aby móc podejmować decyzje i formułować adekwatne polityki zarówno na szczeblu europejskim, jak i krajowym. W tym świetle, działacze również potrzebują dostępu do rezultatów projektu po to, żeby być na bieżąco. Zatem, zadaniem zespołów projektowych jest zapewnienie im dostępu do informacji stanowiącej syntezę wyników projektu z przyjętą polityką.

Decydenci i działacze, do których skierowany jest ten projekt to decydenci, strony zainteresowane, urzędnicy cywilni, działacze i politycy działający na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym.

Wkład dla decydentów i działaczy odzwierciedlony jest poprzez zgromadzenie jakościowych badań w celu wzmocnienia dialogu pomiędzy decydentami i badaczami naukowymi poprzez:

- organizowanie spotkań, dialogu na temat prowadzonej polityki, seminariów eksperckich, konferencji podczas których decydenci, badacze i organizacje pozarządowe będą miały możliwość spotkania się i wymiany poglądów. .
- przygotowanie streszczeń (briefs) – zwięzłych analiz dotyczących konkretnych tematów mających na celu wzięcie pod uwagę punktu widzenia badaczy w procesie podejmowania decyzji strategicznych.
- tworzenie materiałów propagandowych: ulotek, drobnych publikacji, wizerunk/tożsamość projektu.

Zaangażowanie wszystkich zainteresowanych w wymiarze lokalnym i krajowym

Celem zaangażowania wszystkich podmiotów jest rozpowszechnienie celów projektu, jego założeń i podejmowanych kroków. Od podmiotów lokalnych oczekuje się stworzenia projektu, od społeczności lokalnych, władz lokalnych i regionalnych oczekuje się zapewnienia stałego dostępu do informacji i zaangażowanie przy pracy nad projektem.

W oparciu o to przesłanie, zespół projektowy podejmie działania mające na celu pogłębienie prawdziwego zaangażowania podmiotów na poziomie lokalnym. Wraz z europejskimi przedstawicielami podmiotów lokalnych i regionalnych, zespół projektowy zachęci władze lokalne i regionalne do angażowania się w projekt na wszystkich jego etapach: projektowaniu, wdrażaniu i rozpowszechnianiu.

Wybór odpowiednich form komunikowania się.

Jak już wiemy, komunikacja jest najważniejszym komponentem każdego projektu. Sukces większości projektów prowadzonych zarówno przez specjalnie powołane zespoły projektowe jak i zespoły międzywydziałowe, zależy od szeregu kompetencji i technik komunikacyjnych. Interesujące jest to, że komunikacja i interakcje międzyludzkie mogą pomóc zbudować albo zniszczyć każdy projekt.

Należy pamiętać, że komunikacja w projekcie odnosi się do specyficznych zachowań i technik wykorzystywanych do motywowania, prowadzenia, delegowania i informowania wszystkich stron zainteresowanych pracujących nad projektem. Istnieją trzy konkretne kanały komunikacyjne. Odpowiednie zarządzanie tymi kanałami w sposób znaczący podnosi szanse sukcesu. Poniżej podane są wspomniane kanały komunikacyjne:

- Komunikacja wstępująca:
 - Komunikacja przebiega w kierunku do góry po najwyższe szczeble zarządzania organizacją
 - Umożliwia ujawnienie wyjątków, problemów
 - Narzędzia: cotygodniowe raporty postępu prac, matryce projektowe, komunikacja elektroniczna za pomocą e-maila, spotkania twarzą w twarz, plan komunikacji w projekcie
- Komunikacja pozioma:
 - Kontakty między pracownikami na tym samym szczeblu organizacji, członkami zespołu, kierownikami funkcyjnymi
 - Negocjowanie zasobów, budżetu i terminów
 - Narzędzia: plan komunikacji w projekcie, kontrakty, wymagania i obowiązki, e-maile
- Komunikacja zstępująca:
 - Przebiega w kierunku na dół
 - Podkreśla zadania do załatwienia, terminy, briefingi
 - Narzędzia: indywidualne rozmowy z członkami zespołu, terminarze, e-maile, plan projektu, raporty

Źródła internetowe:

- Promowanie sportu i zdrowia w krajach Unii Europejskiej: analiza polityki w celu wspierania działań
http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0006/147237/e95168.pdf/
- Sport i Rozwój – źródło internetowe i narzędzie komunikacyjne.
http://www.sportanddev.org/en/learnmore/sport_education_and_child_youth_development2/physical_education_in_schools/
- Wytyczne, które powstały w celu przedstawienia świadczenia edukacji wychowania fizycznego na wysokim poziomie na różnych etapach edukacyjnych od wczesnych lat po szkołę średnią.
<http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002311/231101E.pdf>

4. Metody promowania i projekty

Celem tego rozdziału jest przedstawienie przeglądu doświadczeń, projektów i propozycji z zakresu obszaru tematycznego zawartego w wytycznych. W materiałach podkreśla się, że efektywnie prowadzone polityki szkół w sprawie promowania aktywności fizycznej wymagają krajowego przywództwa strategicznego. Główne aspekty takich polityk obejmują:

- Powołanie zespołu koordynującego, którego zadaniem jest pokierowanie budowaniem szkolnej polityki, jej wdrażanie i monitorowanie;
- Przeprowadzenie wnikliwej analizy;
- Stworzenie planu pracy i systemu monitorowania;
- Wyznaczanie celów;
- Propagowanie polityki.

Zespół koordynujący ma za zadanie ułatwić i promować współpracę wszystkich stron zainteresowanych na wszystkich szczeblach (krajowym, regionalnym, lokalnym). Jego główną rolą jest pokierowanie budowaniem polityki szkolnej, wdrażaniem, monitorowaniem i ewaluacją. Jest odpowiedzialny za koordynację polityk, działań (także badań) i strategii wdrażanych przez różne strony zainteresowane na różnych szczeblach administracyjnych (krajowym, regionalnym i lokalnym). Ponadto, monitoruje różne programy mające na celu promowanie zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej w szkołach i regularnie relacjonuje jakość postępów.

Prowadzenie wnikliwej analizy jest istotne dla budowania polityki i pomaga decydom lepiej zrozumieć potrzeby, zasoby, warunki oraz odkrywa docelowe obszary polityki. Analiza jest oparta na ilościowych i jakościowych danych związanych z aktywnością fizyczną, wiedzą, podejściem, poglądami, wartościami, zachowaniami i stanem uczniów związanymi ze sportem oraz na analizie istniejących programów rządowych, jak również programów dotyczących promocji aktywności fizycznej w szkołach, przeglądzie dostępnych informacji na temat aktywności fizycznej w szkolnych planach nauczania i dostępnych zasobach oraz istniejących w kraju możliwościach promocji zdrowego żywienia i aktywności fizycznej w szkołach.

Po powołaniu zespołu koordynującego, określeniu jego roli i przeprowadzeniu wnikliwej analizy, tworzony jest plan pracy wdrażania polityki w szkołach. Monitorowanie i ewaluacja są niezbędne w celu zmierzenia efektywności zakładanych działań.

Taki plan pracy powinien zawierać:

- Wyznaczanie celów
- Proces selekcji
- Różne opcje polityki
- Strategie wdrażania
- Wsparcie stron zainteresowanych
- Monitorowanie i ewaluację krajowej polityki oświatowej

Wyznaczanie celów jest konieczne, aby określić, co konkretnie chcemy osiągnąć a następnie ocenić w jakim stopniu poszczególne cele zostały realizowane. Cele te powinny być konkretne, mierzalne, odpowiednie, i muszą zostać osiągnięte w konkretnych ramach czasowych.

Szerzenie krajowej polityki oświatowej jest niezbędne, aby dotrzeć do docelowych odbiorców i promować aktywność fizyczną w szkołach. Może to być osiągnięte kanałami formalnymi i nieformalnymi (prasa, media elektroniczne, wydarzenia regionalne/lokalne, autorytety, znane osobistości, działacze).

Poniższe materiały zawierają przydatne zalecenia, jak budować własną politykę, programy i inicjatywy, jak również przedstawiają przykłady najlepszych praktyk.

Podkreślone zostało, że udana promocja programów (wykorzystywana przez profesjonalistów) najczęściej zawiera elementy takie jak:

- Różnorodność zajęć dodatkowych z wychowania fizycznego (działania międzyprzedmiotowe)
- Dużą różnorodność umiejętności pedagogicznych
- Gospodarowanie czasu dla uczniów
- Złożone podejście do promocji wychowania fizycznego
- Zwiększanie możliwości uprawiania aktywności fizycznej
- Zachęcanie klubów
- Elementy zabawy/koncentrowanie się na dobrym samopoczuciu młodych ludzi
- Zdobywanie pewności siebie i odczuwania radości z tego co się robi
- Tworzenie takich możliwości, które zachęcą młodych ludzi do poświęcania większej ilości czasu na aktywność fizyczną (nie tylko dwie godziny w szkole/w ciągu dnia)
- Zapewnienie adekwatności ćwiczeń
- Zachęcanie rodziców, aby wspierali dzieci w aktywnym trybie życia poprzez przekazywanie informacji na temat korzyści wynikających z uprawiania sportu
- Angażowanie rodziców w działania sportowe i tworzenie dla nich odpowiednich do tego warunków
- Tworzenie możliwości wspólnego uprawiania sportu dzieci i rodziców
- Praca z dziećmi/młodzieżą w celu zidentyfikowania czynników wpływających na ich zaangażowanie w aktywność fizyczną
- Zachęcanie młodzieży do angażowania się w proces podejmowania decyzji i konstruowanie działań sportowych.

Rządy i różne szczeble administracji publicznej odgrywają znaczącą rolę w tworzeniu trwałej zmiany w sferze zdrowia publicznego i dobrostanu fizycznego. Promowanie aktywności fizycznej na poziomie krajowym jest procesem złożonym: z jednej strony podlega różnym sektorom takim jak oświata, sport, kultura, z drugiej strony zależy od decyzji podejmowanych w jeszcze innych sektorach takich jak transport, planowanie przestrzenne i finanse. Z tego względu chcąc promować aktywność fizyczną jako czynnik osiągnięcia dobrego zdrowia i ogólnie pojętego dobrostanu należy wziąć pod uwagę szeroki wachlarz instrumentów polityki:

- Ugruntowane regulacje prawne i takie podejście zarządzania informacją, które pozwolą stworzyć odpowiednie podłoże do działania, ale również będą funkcjonować jak bodziec finansowy. Aby skutecznie promować aktywność fizyczną niezbędne jest przyjęcie podejścia zgodnego z cyklem życia. Oznacza to, oprócz zapewnienia dobrego startu w życiu każdemu dziecku, również zapobieganie niezdrowym nawykom, które często pojawiają się w dzieciństwie i okresie dojrzewania. Począwszy od zapewnienia aktywności fizycznej przez i w trakcie ciąży poprzez zapewnienie odpowiedniego poziomu aktywności fizycznej u niemowlaków i ich rodziców.
- Podejście innowacyjne do tematu promocji aktywności fizycznej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, również w formie rekreacji i w czasie wolnym.

Aktywność fizyczna u dzieci i młodzieży wiąże się z szeroką gamą działań w różnych otoczeniach takich jak kluby sportowe, centra fitnessu, siłownie, harcerstwo, różnego rodzaju kluby młodzieżowe, bieganie, wędrówki i inne zajęcia na wolnym powietrzu. Należy wziąć pod uwagę cały wachlarz instrumentów polityki i różnych działań:

- Wzmacnianie pozycji osób i społeczności lokalnych poprzez zaangażowanie w działania mające na celu poprawę stanu zdrowia.

- Promowanie podejścia zintegrowanego, wielosektorowego i opartego na zasadach partnerstwa.
- Zapewnienia możliwości przystosowania programów aktywności fizycznej (interwencji) do różnych kontekstów;
- Korzystanie ze strategii opartych na faktach w celu promowania aktywności fizycznej i monitorowania procesu wdrażania oraz osiągniętych rezultatów;
- Promowanie aktywności fizycznej wśród dorosłych, dzieci i młodzieży jako części życia codziennego, podczas podróży do pracy/szkoły, w czasie wolnym, w miejscu pracy i poprzez system ochrony zdrowia (redukcja ruchu ulicznego, wzrost spacerów i podróży rowerem);
- Wykorzystanie legislacji i innych narzędzi do promowania aktywności fizycznej w przedszkolach i szkołach poprzez między innymi tworzenie odpowiedniej infrastruktury: place zabaw, aktywne przerwy, zajęcia dodatkowe.
- Zapewnienie wysokiej jakości nauczania na zajęciach wychowania fizycznego i w programach promujących aktywność fizyczną w szkołach i przedszkolach w całym kraju, biorąc pod uwagę zadania na poziomie sektorowym, politycznym i administracyjnym. Konieczne jest stworzenie odpowiednich mechanizmów monitorowania oraz poszukiwanie innowacyjnych sposobów pozyskiwania zrównoważonego finansowania poprzez inwestycje wolne od konfliktu interesów.
- Zapewnienie odpowiedniej liczby regularnych zajęć wychowania fizycznego, zgodnie z dostępnymi wynikami badań naukowych i w oparciu o istniejące dobre praktyki. Lekcje powinny łączyć szereg aktywności i umiejętności, od wiedzy na temat aktywności fizycznej do ruchu, pracy drużynowej, rywalizacyjnego wymiaru sportu, tak aby wszystkie dzieci i młodzież mogli w pełni czerpać radość z aktywności fizycznej bez względu na swoje preferencje, czy poziom umiejętności oraz uzyskać korzyści zdrowotne. Takie podejście pozwoli na rozwijanie umiejętności i pozytywnego podejścia, które pozwolą dzieciom i młodzieży na prowadzenie zdrowego trybu życia i opanowanie podstawowych umiejętności motorycznych.
- Rozszerzenie polityki rodzinnej w zakresie informowania przyszłych rodziców i młodych rodzin o ważnej roli aktywności fizycznej podczas ciąży i dla małych dzieci.
- Zwiększenie dostępności do obiektów sportowych i oferty, szczególnie w grupie ludzi mniej uprzywilejowanych.
- Zapewnienie równych możliwości dla uprawiania aktywności fizycznej, bez względu na płeć, wiek, dochód, wykształcenie, pochodzenie etniczne, niepełnosprawność;
- Usuwanie barier i tworzenie możliwości uprawiania aktywności fizycznej.

Źródła internetowe

- <http://www.sportsandplay.com>
Przedstawiono tutaj dostępne badania, jak również praktyczne strategie tworzenia zalecanych działań mających na celu skuteczne promowanie aktywności fizycznej wśród dzieci do 12 roku życia..
- *Młodzi ludzie, praktyczne strategie promowania aktywności fizycznej*,
<http://www.bhfactive.org.uk/files/2171/Young%20People%20practice%20briefing.pdf>
Przedstawiono tutaj dostępne badania, jak również praktyczne strategie tworzenia zalecanych działań mających na celu skuteczne promowanie aktywności fizycznej wśród dzieci do 18 roku życia.
- *Młode lata – zalecenia dla działań i polityki*,
<http://www.bhfactive.org.uk/early-years-resources-and-publications-item/17/485/index.html>
Na slajdach przedstawiono rekomendacje oparte na dowodach naukowych oraz sugestie dotyczące działań, które powinny zostać podjęte w procesie planowania, tworzenia i promowania inicjatyw związanych z aktywnością fizyczną skierowanych do dzieci we wczesnym dzieciństwie. .

- *Młode lata – zasoby przydatne w promocji aktywności fizycznej*
<http://www.bhfactive.org.uk/early-years-resources-and-publications-item/17/486/index.html>
Informacje na temat kluczowych zasobów Brytyjskiej Fundacji Serca oraz BHFNC na temat promowania aktywności fizycznej we wczesnym dzieciństwie.
- Victoria Ivarsson, *Najlepsze praktyki w sporcie i aktywności fizycznej, Analiza pięciu polityk państwowych w obszarze sportu jako środka promocji zdrowia. Ważna rola aktywności fizycznej dla polityk publicznych.*
www.bag.admin.ch/themen/.../index.html
Ta praca ma na celu przedstawienie komplementarności sportu i polityki zdrowotnej, która ukazana jest poprzez porównanie i kontrastowanie polityk wybranych państw wobec promocji aktywności fizycznej jako czynnika tworzenia zdrowia z różnymi podejściami.
- WHO, *Ramy dla polityki szkoły,*
<http://www.who.int/dietphysicalactivity/SPF-En.pdf>
Celem Ram polityki szkoły DPAS jest pokierowanie decydentów działających na szczeblu krajowym i na niższych szczeblach w sprawach kształtowania i wdrażania polityk mających na celu promowanie zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej w otoczeniu szkolnym poprzez wprowadzanie zmian w środowisku, zachowaniu i edukacji. Jest to jedno z narzędzi stworzonych i rozpowszechnianych przez organizację WHO wśród państw członkowskich i stron zainteresowanych, aby wspomóc wdrożenie DPAS. Dokument ten opisuje podstawowe elementy kształtowania i wdrażania polityki DPAS na szczeblu krajowym i regionalnym. Rozdział drugi przedstawia, jak rozpocząć szkolną politykę. Rozdział 3 skupia się na różnych opcjach polityki dostępnych dla decydentów. Rozdział 4 wyjaśnia, jak zaangażować interesariuszy. Rozdział 5 daje wskazówki, co do monitorowania i oceny.
- Ross C. Brownson, PhD, Elizabeth A. Baker, PhD, MPH, Robyn A. Housemann, PhD, MPH, Laura K. Brennan, MPH, and Stephen J. Bacak, MPH, *Determinanty środowiskowe i związane z polityką aktywności fizycznej w Stanach Zjednoczonych*
http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0006/147237/e95168.pdf
Praca ta bada wzory opisowe w determinantach warunkujących postrzeganie polityki w obszarze aktywności fizycznej i związek pomiędzy tymi czynnikami a zachowaniem.
- WHO, *Promowanie sportu i poprawa zdrowia w krajach Unii Europejskiej: analiza treści polityki w obszarze wspierania działań,*
http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0006/147237/e95168.pdf
Promocja sportu odgrywa istotną rolę w osiągnięciu zalecanych poziomów aktywności fizycznej w populacji europejskiej. Celem tego dokumentu jest wspieranie postępu w zakresie kształtowania polityki w obszarze aktywności fizycznej poprzez uwydatnianie ostatnio powstałych polityk w dziedzinie promocji sportu, ze szczególnym uwzględnieniem zbieżności i rozbieżności w zakresie promocji aktywności fizycznej korzystnej dla zdrowia. Ten dokument prezentuje i omawia najważniejsze wyniki analizy treści najnowszych strategii wobec sportu w krajach członkowskich Unii Europejskiej i podaje kluczowe sugestie decydentom.
- *Kształtowanie skutecznych polityk i programów.*
http://www.un.org/wcm/webdav/site/sport/shared/sport/SDP%20IWG/Chapter7_DevelopingEffectivePoliciesandPrograms.pdf
Programy Sport for Development and Peace obejmują organizowanie partnerstwa z udziałem różnych podmiotów, takich jak organizacje sportowe, organizacje pozarządowe, sektor prywatny, agencje wielostronne w celu wykorzystania kompetencji/ekspertyzy i skutecznego pozyskiwania zasobów, oraz koordynowania i budowania potencjału i działań programowych.
- UNESCO, *Wysoka jakość wychowania fizycznego przyczynia się do rozwoju edukacji 21 wieku,*
<http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/physical-education-and-sport/policy-project/>,

UNESCO we współpracy z Komisją Europejską stworzyło pakiet zasobów, którego celem jest praktyczne wspomaganie rządów w kształtowaniu polityki w obszarze inkluzyjnej, skoncentrowanej na dziecku edukacji fizycznej nastawionej na nabywanie umiejętności.

- Alfred Rütten, Karim Abu-Omar, Peter Gelius, Susie Dinan-Young, Kerstin Frändin, Marijke Hopman-Rock, Archie Young, *Ocena polityki i kształtowanie polityki w obszarze promocji aktywności fizycznej: rezultaty badań dotyczących wstępnych działań w 15 krajach europejskich*,
<https://health-policy-systems.biomedcentral.com/articles/10.1186/1478-4505-10-14>
Artykuł opisuje europejski projekt badawczy, którego zadaniem była próba oceny i stworzenia zasad organizacyjnych polityki opartej na faktach w obszarze promocji aktywności fizycznej wśród ludzi starszych
- Komisja Europejska do spraw sportu, *2014 Partnerstwo w dziedzinie sportu*,
<http://www.spordiinfo.ee/est/g58s477>
Strona prezentuje projekty europejskie na temat partnerstwa w sporcie, które otrzymają fundusze.

5. Jak projektować i planować na przyszłość

Ten rozdział przedstawia kontekst odniesienia (międzynarodowy, narodowy, lokalny) w wyborze ścieżki w zależności od postawionych celów (promocja i integracja sportu w programie nauczania). Zatem, stanowi on metodyczne podejście do pracy nad:

- planowaniem i modyfikowaniem planu,
- modelami odniesienia,
- elementami trwałymi i zmiennymi w określonych ramach czasowych działań projektowych.

Jak w przypadku większości aspektów społeczeństwa, sport nie stanowi logicznej konstrukcji, a raczej jest zamierzonym wynalazkiem społecznym mającym zaspokajać ludzkie potrzeby. Potrzeby zaspokajane przez sport zmieniają się razem ze społeczeństwem, stąd sport ewoluował adekwatnie, aby lepiej spełniać swój cel. Wszystkie kraje rozpoznają ważną rolę wychowania fizycznego w szkole. Przedmiot ten znajduje się w ramach programów nauczania i jest obowiązkowy w edukacji podstawowej i gimnazjalnej w całej Europie. Poszczególne kraje podkreślają również ważną rolę aktywności fizycznej i sportu jako sposobu spędzania wolnego czasu dającego wymierne korzyści.

W obecnych czasach społeczna funkcja sportu robi się coraz ważniejsza: wykorzystanie sportu jako środka przyjmowania i nabywania podstawowych kompetencji życiowych, jako środka integracji społecznej, jako środka budowania zdrowszego, bardziej świadomego i odpowiedzialnego stylu życia dla siebie i innych. Sport powinien być traktowany nie tylko jako aktywność fizyczna, ale też jako instrument kształtowania młodych ludzi. Sport pomaga dzieciom nabyć kompetencje na całe życie i osiągnąć cele osobiste i społeczne. Taka wizja sportu powinna być brana pod uwagę w każdej nowoczesnej strategii, planie czy inicjatywie wdrażanej przez kraje w celu promocji aktywności fizycznej i sportu.

Nie jest możliwe pełne zrozumienie współczesnego społeczeństwa i kultury bez uznania miejsca jakie zajmuje sport. Mieszkamy w świecie, w którym sport jest zjawiskiem międzynarodowym, ważne jest, aby politycy i przywódcy światowi mieli powiązania ze światem sportem. Przyczynia się to do rozwoju gospodarki. Największe międzynarodowe widowiska są związane z wydarzeniami sportowymi; sport jest częścią struktury kulturalnej różnych środowisk lokalnych, regionalnych i narodowych, jego potencjał transformacyjny jest widoczny w niektórych najbiedniejszych regionach świata; co jest ważne dla telewizji i przemysłu filmowego oraz przemysłu turystycznego i często jest związane z

problemami społecznymi i kwestiami takimi jak zbrodnia, zdrowie, przemoc, podział społeczny, migracja za pracą, regeneracją społeczną i ekonomiczną oraz biedą.

Mówienie o sporcie i edukacji szkolnej w odniesieniu do środków polityki skupia się na takich kluczowych elementach:

1. Ocena bieżących najlepszych praktyk w dziedzinie sportu w edukacji szkolnej.

Kształtując plan polityki w obszarze działań w zakresie promocji sportu w szkole, ocena bieżącej sytuacji jest koniecznością. Ten krok ma za zadanie przygotowanie ewaluacji bieżącej polityki poprzez dostępne dokumenty strategiczne i plany działań (jeśli istnieją), prowadzenie badań i gromadzenie danych statystycznych na temat obecnego statusu edukacji sportowej, porównanie z uprzednio postawionymi celami na szczeblu krajowym oraz ich realizację i identyfikowanie problemów w systemie.

2. Przyjmowanie podejścia opartego na faktach przy tworzeniu krajowego programu promocji sportu i aktywności fizycznej.

Włączanie różnych zainteresowanych podczas analizy obecnego stanu rzeczy panującego w edukacji sportowej i w procesie kształtowania krajowego programu na rzecz promocji sportu i aktywności fizycznej jest bardzo ważnym krokiem, który daje decydentom możliwość spojrzenia z różnych punktów widzenia i przedstawia różne wizje, jak w najlepszy sposób poradzić sobie z problemami związanymi ze sportem w systemach edukacyjnych.

Przyjmowanie podejścia opartego na faktach ma na celu włączenie różnych grup docelowych na różnych poziomach – krajowym, regionalnym, lokalnym - szkoły, specjalistów sportowych, nauczycieli i profesjonalne organizacje sportowe. Włączanie różnych interesariuszy na tym etapie może również zapewnić decydentom lepsze możliwości włączenia ich na kolejnych etapach wdrażania krajowej strategii lub programu, nakładając konkretne obowiązki na nich w celu osiągnięcia zamierzonych celów..

3. Wyznaczanie celów na szczeblu krajowym i wyznaczanie oczekiwanych wyników nauczania w edukacji wychowania fizycznego

W swojej historii wychowanie fizyczne zawsze uważane było za przedmiot praktyczny, skupiając się w głównej mierze na gimnastyce, sporcie i grze. Stąd, przedmiot ten był krytykowany za brak ukierunkowania na wiedzę i za swój charakter rekreacyjny – wystarczy być obecnym i się spoci. (Öhman & Quennerstedt, 2008; Placek, 1983). W edukacji formalnej, głównym celem jest rozwijanie zdolności kognitywnych w znaczeniu zdobywania wiedzy w dyscyplinach akademickich. Cel ten warunkuje środowisko uczenia się, w którym dominuje siedzący tryb uczenia się i jest on uznawany za odpowiedni, efektywny i skuteczny. Wychowanie fizyczne jako część edukacji daje wszystkim dzieciom możliwość zdobycia wiedzy na temat ruchu, jak również zaangażowania się w praktyce w zajęciach. Jak wspomniano, cel i miejsce edukacji formalnej zmieniły się z pierwotnego nacisku na higienę nauczania w kształcenie dzieci na temat wielu form i korzyści wynikających z ruchu, włączając w to sport i ćwiczenia fizyczne.

W ostatnich dwóch dekadach promocja aktywności fizycznej wyłoniła się jako podstawowy składnik wszystkich szkolnych programów wychowania fizycznego. Na przykład, program koncentrujący się na uprawianiu sportów na świeżym powietrzu będzie miał takie same zakładane rezultaty. Programy, które wykorzystują wychowanie fizyczne mają za zadanie optymalizowanie możliwości korzystania przez uczniów z dostatecznej ilości aktywności fizycznej zarówno na zajęciach wychowania fizycznego jak i przez cały dzień spędzony w szkole.

Akumulacja aktywności fizycznej na i poza zajęciami jest zatem centralnym celem (outcome). Celem długoterminowym jest sprawić, aby uczniowie cenili wartość wychowania fizycznego tak, aby stał się on częścią ich codzienności. Należy wykorzystywać te strategie, które zachęcają uczniów do poszukiwania ulubionego rodzaju aktywności fizycznej. Jest to szczególnie ważne w

momencie wchodzenia w okres dojrzewania. W trakcie szkoły średniej, uczniowie coraz częściej podejmują własne decyzje, jak spędzać wolny czas. Stąd cel (outcome), który skupia się na zajęciach wychowania fizycznego poza lekcją jest bardzo ważny.

4. Definiowanie sportu i aktywności fizycznej

Krok ten jest ważny ze względu na konieczność stworzenia ram dla możliwych działań, które mają być wdrożone w szkole – nie tylko związanych ze specyficznymi sportami, ale również odnoszącymi się do innych form aktywności fizycznej. Na przykład, w roku 2013 ONZ zdefiniowało sport jako wszelkie formy aktywności fizycznej, które przez uczestnictwo doraźne lub zorganizowane wpływają na wypracowanie lub poprawienie kondycji fizycznej i psychicznej, rozwój stosunków społecznych lub osiągnięcie wyników sportowych na wszelkich poziomach. Jako, że sport nie jest synonimem gry, należałoby szanować a więc i inwestować w różne zdrowe formy spędzania wolnego czasu. Wdrażanie programów sportowych może być proste i tanie i jeśli będzie odpowiednio przeprowadzone może stać się tanim przedsięwzięciem o bardzo dużych korzyściach społecznych. Aby to osiągnąć inwestycja nie może koncentrować się jedynie na nowej infrastrukturze. Ilość funduszy i włożonego wysiłku powinna być zależna od jakości tworzonych programów, które muszą odznaczać się skutecznością, celowością i sprzyjać włączeniu społecznemu. W takim przypadku, sport może służyć jako środek kształcenia młodzieży..

5. Tworzenie programów nauczania bazujących na realnych do osiągnięcia normach odnoszenia sukcesu

Różne modele programów nauczania używane są w nauczaniu, również edukacji ruchu, edukacji sportu i edukacji sprawności fizycznej. Sport może stać się ważnym narzędziem w rozwoju i nauczaniu, jako że promuje między innymi uczestnictwo, włączenie społeczne, wartości ludzkie, stosowanie zasad dyscypliny, zdrowie, tolerancję, przeciwstawianie się przemocy, równouprawnienie, pracę zespołową. Tworzenie dobrego programu nauczania powinno iść ramię w ramię z realistycznymi normami osiągania wyników. Wiele krajów posiadających dobre strategie często popełnia błędy starając się zapewnić wysoki poziom wyników sportowych wśród młodych ludzi poprzez tworzenie norm, które są zbyt ciężkie do osiągnięcia nawet dla profesjonalistów, co zagraża osiągnięciu wyznaczonych celów w ogóle. Motywacja dzieci jest istotnym czynnikiem, który powinien być wzięty pod uwagę przy tworzeniu programów nauczania, a nierealistyczne wymagania wysokich wyników mogą działać jedynie demotywująco.

6. Kwalifikacje nauczycieli i zdobywanie kolejnych specjalizacji

Żadna strategia, czy plan działań naprawczych nie zadziała jeśli nie bierze pod uwagę kwalifikacji i specjalizacji ludzi bezpośrednio związanych. Jeśli chodzi o nauczycieli wychowania fizycznego, przedmiot ten może być nauczany na różnych etapach edukacyjnych (podstawowym/średnim) przez nauczycieli o różnych kwalifikacjach (ogólnych lub specjalistycznych) w zależności od celów zawartych w programie nauczania. Normy kwalifikacji z jednej strony mają zapewnić lepszą jakość nauczania, ale z drugiej strony stanowią czynnik ryzyka przy wdrażaniu strategii, jeśli w kraju zabraknie ludzi odpowiednio wykształconych. Możliwość ciągłego rozwoju zawodowego w zakresie wychowania fizycznego nie tylko dla nauczycieli danego przedmiotu, ale również dla nauczycieli innych przedmiotów może stać się sposobem pozyskiwania przez państwo zasobów ludzkich w celu osiągnięcia założonego w strategii celu.

7. Plan wdrażania strategii zgodnie z określonymi ramami czasowymi. Kalendarz imprez sportowych.

Jedną z najczęściej cytowanych słabych stron dotyczącą środków działania związanych z edukacją sportową jest brak określonych ram czasowych dla wdrażania poszczególnych elementów w celu osiągnięcia zakładanego celu. Najlepszymi przykładami w Europie i na świecie są długoterminowe kampanie, które oferują dużą różnorodność środków

wykonawczych, imprez, inicjatyw. Kalendarz określający ramy czasowe dla wdrożenia poszczególnych zadań daje nam pewność, że proponowane środki zostaną użyte w praktyce.

8. Odpowiedzialność za wdrażanie środków działania – na szczeblu krajowym/regionalnym/lokalnym/ tworzenie powiazań kooperacyjnych między polityką a praktyką

wraz z punktem 7 jest jednym z najważniejszych w planowaniu środków działania dla promocji sportu w edukacji. Odpowiedzialność za wdrażanie środków powinna być ponoszona nie tylko przez rząd i organy władzy państwowej i organizacje państwowe, ale również przez organizacje lokalne i regionalne. Wszystkie strony zainteresowane powinny otrzymać wsparcie w swoich staraniach zastosowania środków działania w praktyce. Ważne jest też stworzenie hierarchicznego systemu monitorowania, tak aby można było się odpowiednio zająć każdym problemem pojawiającym się w procesie wdrażania.

9. Finansowanie

Obok finansowania działań przez rząd, należy również rozważyć rolę sponsoringu korporacyjnego w tworzeniu kampanii i programów na rzecz aktywności fizycznej. Pomimo tego że sponsoring zapewnia przydatny dochód, docelowi odbiorcy przenoszą wartość wizerunku z jednego podmiotu na inny. Stąd, jeśli wizerunek sponsora jest odmienny, bądź niespójny ze zdrowym trybem życia (producenci napojów słodzonych, korporacje fast foodów) takie partnerstwo może przynieść przeciwny skutek i negatywnie wpłynąć na wizerunek aktywności fizycznej i zdrowia. Dlatego też decydenci powinni sprzymierzyć się z partnerami i sponsorami, którzy mają podobne cele i interesy i posiadają pozytywny wizerunek, jeśli chodzi o sprawy związane ze zdrowiem.

Przy planowaniu na przyszłość należy również wziąć pod uwagę ważne trendy, takie jak digitalizacja sportu i gamifikacja. Zichermann and Cunningham (2011) opisują gamifikację jako proces wykorzystania struktury i mechaniki gier w celu zwiększenia zaangażowania użytkowników i rozwiązywania problemów. Deterding et al (2011) kolei definiują grywalizację jako wykorzystanie elementów struktury gier w sytuacjach niebędących grami. Definicja gry podana przez Crawford'a (2003) mówi, że jest to interaktywna zorientowana na cel czynność, w której biorą udział osoby rywalizujące ze sobą. Pod pojęciem gamifikacji kryje się koncepcja motywacji. Digitalizacja, stosowanie różnych aplikacji komórkowych oraz gamifikacja działają głównie na motywację zewnętrzną użytkowników, motywacja wewnętrzna również wzrasta z czasem.

Źródła internetowe:

- Sport, Kultura i Społeczeństwo. Wprowadzenie do dziedziny badań sportu jest wyczerpującym przewodnikiem na temat relacji między sportem, kulturą i społeczeństwem:
<http://basijcscs.ir/sites/default/files/Sport,%20Culture%20and%20Society%20An%20Introduction.pdf>
- Ewolucja Społecznej Funkcji Sportu i Nastanie Sportów Ekstremalnych: Praca ta śledzi ewolucję społecznych funkcji sportu od jego korzeni do czasów współczesnych, skupiając się na pojawieniu się sportów ekstremalnych. Praca ta również identyfikuje potrzeby ludzkie spełniane przez sporty ekstremalne i ukazuje, jak te potrzeby przyczyniły się do powstania sportów ekstremalnych.
http://www.pointbmovie.com/Learn_files/SportsFunction_Alosi.pdf
- Kompletny przewodnik po edukacji sportowej ze źródłami internetowymi – 2 edycja: nowa edycja przewodnika zawiera wszystkie informacje potrzebne studentom do zmobilizowania dzieci do aktywności. Bez względu na umiejętności i poziom pewności siebie studenci uczą się, jak zmobilizować dzieci do współpracy, wspierania się nawzajem i zdobywania kompetencji w sporcie i sprawności fizycznej, tak aby korzystały z nich przez całe życie. Model edukacji sportowej sprawdza się przy różnych formach tańca i różnych formach rekreacji, takich jak pływanie, podnoszenie ciężarów, i w różnych programach budowania sprawności fizycznej, takich jak aerobik, czy wędrówki piesze.

<http://www.humankinetics.com/products/all-products/Complete-Guide-to-Sport-Education-2nd-Edition>

- Przedstawianie celów edukacyjnych w wychowaniu fizycznym: część przedmiotu szkolnego, której trzeba się nauczyć? Artykuł opiera się na sociokulturowej perspektywie uczenia się, a jego celem jest badanie, jak cele edukacyjne są przedstawiane na zajęciach wychowania fizycznego.
<http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13573322.2014.987745>
- Podejścia do wychowania fizycznego w szkołach: artykuł (1) pokazuje perspektywę wychowania fizycznego w kontekście szkolnym; (2) podkreśla ważną rolę wychowania fizycznego dla rozwoju dziecka; (3) opisuje konsensus co do cech, jakie powinny charakteryzować programy wychowania fizycznego ; (4) przedstawia przegląd polityk edukacyjnych na poziomie krajowym, państwowym, lokalnym, które mają wpływ na jakość wychowania fizycznego; i (5) bada bariery dla prowadzenia dobrych zajęć wychowania fizycznego i podaje sposoby ich pokonywania.
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK201493/>
- Krytyczna analiza cykli polityki w obszarze wychowania fizycznego w Anglii: istnieje coraz większy nacisk na ważną rolę polityki państwowej wobec wysokiego poziomu braku aktywności w populacji. Komponenty obszernych ram narodowej polityki w obszarze aktywności fizycznej zawierają: 1) zalecenia dotyczące poziomów aktywności fizycznej; 2) wyznaczenie celów dla całej populacji; 3) nadzór lub systemy monitorowania zdrowia; i 4) edukacja publiczna. Celem pracy jest analiza działań polityki w obszarze powyższych elementów w Anglii i zidentyfikowanie obszarów postępu i ewentualnych problemów.
<https://ijbnpa.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12966-015-0169-5>
- Motywacja w gamifikacji sportowej: dokument bada motywację użytkowników serwisów dotyczących gamifikacji w fitnessie i sporcie.
<http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:654720/FULLTEXT01.pdf>
- Różne podejścia do wychowania fizycznego w szkołach: ten dokument analizuje status i trendy w siedzącym trybie życia w otoczeniu szkolnym i opisuje możliwości uprawiania aktywności fizycznej w szkole w innej formie niż na zajęciach wychowania fizycznego: w klasie, na przerwie, na zajęciach sportowych szkolnych i pozaszkolnych/międzyszkolnych, w formie aktywnego transportu i programów pozalekcyjnych.
<http://www.nap.edu/read/18314/chapter/8#263>
- Metody nauczania: na tej stronie znaleźć można przegląd metod nauczania wykorzystywanych w sporcie.
<http://health.tki.org.nz/Key-collections/Sports-studies/Teaching->

6. Analiza

W tej części można dowiedzieć się na temat realizacji procesu analizy w kształtowaniu i wdrażaniu środków działania. Analiza procesu jest rozpatrywana w dwóch wymiarach: .:

- Analiza procesu kształtowania środków działań i strategii
- Analiza procesu oceny, stopnia prawdziwej zmiany w systemie edukacji dzięki zastosowanej polityce, dotyczącej promocji sportu w szkołach.

Analiza w tworzeniu środków działań jest integralna ze strukturą i funkcją rzeczywistej sytuacji w szkołach, jako że analiza powinna odnosić się do konkretnych programów i inicjatyw, które mają bezpośredni wpływ na system i na docelowych odbiorców. Interesariusze biorący udział w analizie mogą być rozpatrywani na różnych szczeblach – krajowym, regionalnym i lokalnym. Stronami mogą być szkoły, specjaliści sportowi, nauczyciele akademicy, nauczyciele, profesjonalne organizacje

sportowe. Włączanie różne strony zainteresowane do analizy może zapewnić decydentom różne, lepsze możliwości angażowania ich w kolejnych etapach wdrażania strategii narodowej lub programu.

Podejmując kwestię analizy w poprzedniej części wspomniano o przyjęciu konsultacyjnego podejścia opartego na faktach wymagającego zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron, które będzie bezpośrednio zależne od podejmowanych środków działań i które będzie bezpośrednio odpowiedzialne za proces wdrożenia. Celem analizy jest kształtowanie swoistego charakteru polityki wcielonej na różnych poziomach oraz założenie stopnia jej realizacji na tych poziomach. Wyniki analizy powinny dać odpowiedź na pytanie, w jaki sposób wykorzystanie środków działania doprowadzi do poprawy stanu wychowania fizycznego w szkołach: czy aktywność fizyczna wzrośnie, czy poprawi się jakość wychowania fizycznego, pedagogiki nauczania, stosowanych praktyk, etc. Proces analizy powinien kierować się jasnymi celami, takimi jak na przykład tworzenie i zatwierdzanie instrumentów przeznaczonych do oceny polityk państwowych, regionalnych i lokalnych oraz charakterystyką szkoły; stosowaniem instrumentów do oceny relacji prowadzonej polityki z parametrami terenu i możliwościami dostępnymi w szkołach.

Analiza polityki publicznej dotyczy:

- Jak definiować i formułować problemy i różne kwestie?
- W jaki sposób są one zamieszczane w programie politycznym?
- Jak rodzą się różne opcje polityki?
- W jaki sposób i dlaczego rządy podejmują bądź nie podejmują działań?
- Jakie są efekty polityki rządowej?

W tradycyjnym etapowym modelu procesu polityki publicznej, kształtowanie polityki jest częścią fazy poprzedzającej podjęcie decyzji. Składa się ono z określenia i stworzenia szeregu alternatywnych opcji i zawężenia zbioru rozwiązań jako fazy przygotowawczej przed podjęciem ostatecznej decyzji.

Według Cochran and Malone, kształtowanie polityki wymaga odpowiedzi na pytania: "Jaki jest plan radzenia sobie z problemem? Jakie są cele i priorytety? Jakie są dostępne opcje? Jakie są koszty i korzyści każdej z tych opcji? Jakie czynniki zewnętrzne, pozytywne lub negatywne wiążą się z każdą opcją?"

Takie podejście do kształtowania polityki osadzone w etapowym modelu procesu polityki publicznej, zakłada, że uczestnicy procesu znają już problem i zawarli go już w programie polityki. Opracowanie zestawu alternatywnych rozwiązań wiąże się zatem z określeniem różnych podejść do problemu i stworzeniem konkretnych narzędzi dla każdego z tych podejść. Oznacza to sporządzenie języka legislacyjnego dla każdej z opcji – czyli opisanie narzędzi (np. sankcji, praw, zakazów i tym podobnych) i przedstawienie do kogo lub do czego będą się odnosić i kiedy będą wprowadzone w życie. Wybór mniejszego zestawu możliwych rozwiązań, spośród których decydenci będą wybierać oznacza zastosowanie określonych kryteriów dla opcji, na przykład ocenianie realności, dopuszczalność polityczna, koszty, korzyści i tym podobne.

Różne metody i narzędzia mogą zostać użyte w analizie:

- Przegląd literatury przedmiotu i odpowiednich dokumentów;
- Konsultacje z ludźmi działającymi na rzecz polityki w obszarze wychowania fizycznego i badaczami naukowymi
- Zasadność treści
- Kilkakrotny feedback i korekta

Bez względu na wybór konkretnych metod i narzędzi, w analizie należy zastosować wiele metod (ilościowych i jakościowych), musi ona być multidyscyplinarna i skoncentrowana na problemie,

poszczególne konteksty muszą mieć przypisane opcje i spodziewane efekty oraz zmienne środowiska szkolnego, które mogą mieć wpływ na wdrażanie polityki.

Źródła internetowe:

- Ocena polityki w obszarze aktywności fizycznej w szkole. Celem tego źródła jest zbudowanie modeli analizy i ewaluacji, które mogą podlegać ocenie i stać się wzorem odniesienia, oraz zaznajomienie z tematyką decydentów, nauczycieli wychowania fizycznego i wydziały uniwersyteckie.
<http://activelivingresearch.org/school-physical-activity-policy-assessment-0>
- Ramy dla analizy i ewaluacji polityki publicznej:
<http://www.ies.be/files/070904%20Jans%20Policy%20Analysis.pdf>
- Poradnik analizy polityki publicznej: teoria, polityka i metody.
[http://www.untag-smd.ac.id/files/Perpustakaan_Digital_2/PUBLIC%20POLICY%20\(Public%20Administration%20and%20public%20policy%20125\)%20Handbook%20of%20Public%20Policy%20Analysis%20Th.pdf](http://www.untag-smd.ac.id/files/Perpustakaan_Digital_2/PUBLIC%20POLICY%20(Public%20Administration%20and%20public%20policy%20125)%20Handbook%20of%20Public%20Policy%20Analysis%20Th.pdf)
- Polityka w obszarze sportu i rozwój: książka oferuje dokładny przegląd analiz polityki wobec sportu, w szczególności w kontekście coraz ważniejszej roli polityki sportu i działań na rzecz rozwoju sportu na poziomie krajowym.
https://books.google.bg/books?id=3VJ8AgAAQBAJ&pg=PA20&lpg=PA20&dq=monitoring+of+sport+policy&source=bl&ots=dSur1jnPgT&sig=Yn_kPY2oql3G-DPr3DIgyp4YJFk&hl=en&sa=X&ved=0ahUKEwjjwzuey26nNAhWBRhQKHbP_CnYQ6AEIQzAG#v=onepage&q=monitoring%20of%20sport%20policy&f=false
- Wychowanie fizyczne i sport w szkole w krajach europejskich (Raport Eurydice):
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/150EN.pdf
- Dr Lindsey Dugdill & Prof. Gareth Stratton, Ewaluacja działań w obszarze sportu i aktywności fizycznej, przewodnik dla działaczy. Celem jest przedstawienie kluczowych kwestii, które należy brać pod uwagę przeprowadzając ewaluację wpływu podejmowanych działań na sport i aktywność fizyczną. Praca skierowana jest do działaczy, którzy podejmują próby ewaluacji strategii stworzonej w obszarze lokalnym, szerszych działań oraz działań w kontekście ochrony zdrowia i edukacji. Przewodnik omawia zasady dobrych praktyk przy tworzeniu narzędzi ewaluacyjnych i zaleca narzędzia, które mogłyby być zastosowane:
http://usir.salford.ac.uk/3148/1/Dugdill_and_Stratton_2007.pdf,
- Podręcznik do ewaluacji aktywności fizycznej: książka przedstawia korzyści wynikające z porządnej ewaluacji programu, która może zostać użyta do wpływania na decydentów i sponsorów, do budowania możliwości społecznych i do angażowania społeczności lokalnych, dzielenia się doświadczeniami z innymi społecznościami i zapewnienia funduszy i trwałości:
<http://www.cdc.gov/nccdphp/dnpa/physical/handbook/pdf/handbook.pdf>

7. Monitorowanie

W tym rozdziale podane są narzędzia monitorowania działań zaprezentowanych w obszarze tematycznym. Możliwe ramy odniesienia to:

- Jak monitorować działania
- Narzędzia monitorowania
- Wspieranie monitorowania
- Od monitorowania do ewaluacji

Monitorowanie polityk, strategii, podejmowanych kroków i działań jest ważne z wielu powodów:

- Zapewnia skonsolidowane źródło informacji przedstawiające postęp realizacji;
- Pozwala wszystkim zainteresowanym uczyć się od siebie, w ten sposób poszerzając znajomość tematu i wiedzę;
- Często generuje (pisemne) raporty, które przyczyniają się do transparentności, odpowiedzialności i pozwala na dzielenie się materiałami lekcyjnymi w prosty sposób;
- Ujawnia błędy i oferuje ścieżki edukacyjne i ścieżki postępu;
- Daje podstawy do kwestionowania i testowania założeń;
- Dostarcza środki dla stron, które chcą się uczyć na swoich doświadczeniach i pozwala włączyć je do prowadzonej polityki i praktyki;
- Daje sposób oceny ważnego powiązania pomiędzy wdrożeniowcami, beneficjentami i decydentami;
- Zwiększa retencję i rozwój pamięci instytucjonalnej
- Zapewnia solidne podstawy dla zdobywania funduszy i wpływania na politykę.

Pomimo, że monitoring i ewaluacja wpływu i wyników programów są ważne, monitorowanie powinno kłaść silny nacisk również na kwestie takie jak: czy wszystkie aspekty programu odzwierciedlają cele ogólne i czy są zbudowane w taki sposób, aby je osiągnąć? Czy program wprowadzany jest zgodnie z założeniami?

Bez informacji na temat procesu i wdrożenia, nie będziemy w stanie zrozumieć podstawowych kwestii związanych z tym, dlaczego nasze programy osiągnęły, bądź nie zakładane rezultaty. Taka ważna informacja jest konieczna, aby zrozumieć lepiej, co działa, a co nie działa w jakich okolicznościach. Taka informacja nie tylko przyczynia się do zwiększenia efektywności organizacji, ale również do efektywności programów dotyczących rozwoju sportu.

Monitorowanie koncentruje się na procesie ciągłej oceny postępu podejmowanych działań w kierunku osiągnięcia zakładanych celów. Skupia się na wkładzie, wyniku i celach. Monitoring jest krokiem prowadzącym do ewaluacji, która skupia się na efektywności projektu w określonym punkcie w czasie i na osiągniętych wynikach w odniesieniu do celów.

Cele ogólne sportowe	Cele szczegółowe sportowe
<ul style="list-style-type: none"> • Rozszerzyć możliwości uprawiania sportu wśród określonych grup społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnić możliwości regularnego uprawiania sportu po lekcjach na poziomie lokalnym dla chłopców i dziewcząt w wieku 10-14 • Zapewnić możliwości na dzieci szkolnych i tych, które do szkoły nie uczęszczają • Nawiązać pozytywne i stałe relacje z rodzicami
<ul style="list-style-type: none"> • Wykształcić liderów sportowych i trenerów do pracy z dziećmi 	<ul style="list-style-type: none"> • Opracować podręcznik szkoleniowy • Zidentyfikować i zwerbować określoną liczbę praktykantów • Zapewnić odpowiednią liczbę kursów szkoleniowych dla trenerów pracujących z dziećmi w przeciągu określonego czasu • Stworzyć program szkolenia trenerów
<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnić możliwości współzawodnictwa i osiągania postępu w sporcie 	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzyć cztery lokalne drużyny • Zorganizować ligę • Zapewnić coaching sportowy
<ul style="list-style-type: none"> • Powołać organizację zrównoważonych sportów 	<ul style="list-style-type: none"> • Zatrzymać wyszkolonych trenerów • Zwerbować określoną liczbę wolontariuszy • Zdobyć odpowiednie fundusze każdego

	roku
Niesportowe cele ogólne	Niesportowe cele szczegółowe
<ul style="list-style-type: none"> Zająć się kwestią równouprawnienia płci 	<ul style="list-style-type: none"> Zapewnić równy nabór obu płci Zapewnić równowagę płci na wszystkich szczeblach organizacji Zapewnić równy dostęp do obiektów sportowych i sprzętu
<ul style="list-style-type: none"> Kształtować wartości obywatelskie i odpowiedzialność zbiorową 	<ul style="list-style-type: none"> Wdrożyć politykę w obszarze etycznego sportu i związanych z nim korzyści

Source: Coalter, F., "Sport-in-Development; A Monitoring and Evaluation Manual", University of Stirling, 2006

Monitorowanie powinno być formatywne i powinno dostarczać informacji, która przyczyni się do podniesienia jakości programu. W kontekście projektów sportowych i w kontekście kształtowania polityki w obszarze sportu ważne jest, aby monitoring odgrywał kluczową rolę w edukacji i rozwoju.

Ramy monitoringu polityk w obszarze promocji sportu mogą powstać na bazie kluczowych procesów określanych w świetle wkładu, wyników, i procesów osiągnięcia założonych celów. :

- Rejestr kluczowych wskaźników efektywności – kluczowe wskaźniki efektywności powinny zostać opracowane dla każdego planowanego działania w ramach polityki. Wskaźnikami takimi mogą być liczba indywidualnych uczestników (uczniów, nauczycieli), liczba zaangażowanych instytucji (szkół, klubów sportowych, organizatorów sportowych, organizacji pozarządowych i non-profit) tworzone programy i programy wdrożone itd.
- Monitoring postrzegania przez partnerów – monitoring postrzegania partnerów jest ważny dla decydentów, ze względu na potrzebę informacji zwrotnej na temat profesjonalizmu, organizacji, jakości pracy, efektywności pracy ludzi odpowiedzialnych za wdrażanie polityki.
- Monitoring postrzegania przez uczestników – celem jest zdobycie informacji na temat realizacji polityki w odniesieniu do grup docelowych. Monitoring lub postrzeganie uczestników koncentrują się na profesjonalizmie w realizacji programów i inicjatyw, ocenianiu satysfakcji osobistej, i co najważniejsze na tym czy nastąpiła zmiana – czy warunki są lepsze/gorsze/takie same.
- Monitorowanie projektów/programów – proces ten ma na celu monitorowanie, jak projekty i programy są wdrażane w ramach konkretnej polityki – czy działania są zgodne z założonymi celami, ramami czasowymi, strukturą organizacyjną, wsparciem.
- Analiza porównawcza – proces analizy porównawczej ma na celu porównanie wdrożonej polityki z przykładami dobrych praktyk. Takie przykłady dobrych praktyk mogą zostać wybrane spośród krajów (biorąc pod uwagę czynniki, które wpływają na wdrażanie polityki w każdym kraju), ale również spośród programów i wydarzeń zrealizowanych w jednym kraju..

Należy zauważyć, że informacja zwrotna jako składnik kluczowego wskaźnika efektywności jest najprawdopodobniej najważniejszym elementem pozwalającym decydentom na zrozumienie realizacji celów i otrzymanych wyników w odniesieniu do docelowych odbiorców. Bez informacji zwrotnej proces monitoringu nie zapewniłby koniecznej podstawy dla ewaluacji i stanowiłby odosobniony proces, nie związany z postawionymi celami i zakładanymi wynikami.

W tym kontekście Komisja wydała komunikat w sprawie sportu w 2011 roku, w którym zobowiązała się „zbadać możliwość ustanowienia funkcji monitorowania sportu w UE, by analizować tendencje, gromadzić dane, interpretować statystyki, ułatwiać badania, inicjować analizy i badania oraz wpierać wymianę informacji.” Ważne jest, aby takie działania podejmowane były również na poziomie krajowym przez państwa, które wdrażają politykę w obszarze sportu.

Źródła internetowe

- Co to jest monitoring i ewaluacja? – artykuł zawiera zwięzły wstęp do monitorowania i ewaluacji, oraz wybór polecanej literatury i linków.
http://www.sportanddev.org/en/toolkit/monitoring_evaluation/what_is_monitoring_evaluation_on_me/
- Analiza polityki UNESCO w obszarze promowania jakości w wychowaniu fizycznym – analiza bierze pod uwagę konieczność inwestowania w jakość wychowania fizycznego i omawia czynniki warunkujące systematyczną zmianę.
<http://www.gophersport.com/blogentry/quality-pe-matters-an-analysis-of-the-unesco-quality-pe-policy>
- Coalter, F., "Rozwój Sportu: podręcznik monitorowania i ewaluacji": podręcznik jest swoistym przewodnikiem po procesie monitorowania i ewaluacji w obszarze sportu
http://www.sportni.net/sportni/wp-content/uploads/2013/03/Sport_in_Development_A_monitoring_and_Evaluation_Manual.pdf
- Badanie przyszłej funkcji monitorowania sportu w Unii Europejskiej: badanie porusza kwestię ważnej roli monitorowania różnych inicjatyw sportowych.
<http://ec.europa.eu/sport/library/studies/final-rpt-may2013-study-monitoring-function.pdf>
- Serwis rozwoju sportu i aktywności w czasie wolnym, Strategie monitorowania i ewaluacji: przewodnik przedstawia rady dotyczące efektywnych sposobów prowadzenia sesji sportowych z uwzględnieniem celów programu sportowego.
http://cms.walsall.gov.uk/monitoring_and_evaluation_policy.pdf

8. Ewaluacja

Ewaluacja i ciągłe prowadzenie działań i programów z uwzględnieniem otrzymanej informacji zwrotnej i potrzebami grup docelowych (uczniów, nauczycieli, sieci i innych stron zainteresowanych) jest gwarancją efektywnej promocji sportu i zdrowego trybu życia. Ewaluacja może zostać przeprowadzona na wiele sposobów i istnieje wiele dostępnych narzędzi i dokumentów przeznaczonych do tego celu. Niektóre z ważnych istniejących bądź pojawiających się kwestii w zakresie ewaluacji to strategie i polityki oraz ich znaczenie dla działań szkolnych, pedagogiki wychowania fizycznego oraz dobrostanu uczniów. Ważne jest przeprowadzenie analizy, czy wszyscy istotni gracze na różnych poziomach podejmowania decyzji są zaangażowani i jaka jest ich rola. Czy w szkole istnieje jasna wizja celów promocji sportu, rozwoju WF i zdrowego stylu życia? Korzystanie z list kontrolnych przy realizacji poszczególnych kroków wizji, i jak również ciągła ocena rezultatów i znaczenia podejmowanych działań przy zaangażowaniu wszystkich graczy zapewnia sukces każdego programu. Ewaluacja może odbywać się na różnych poziomach: począwszy od wymiaru europejskiego a skończywszy na szkole, czy klasie. Poniższe przykłady pokazują różne poziomy i aspekty ewaluacji.

Badanie istniejących procedur i inicjatyw zakończonych sukcesem w różnych krajach europejskich pokazuje ważną rolę działalności i zrozumienia wśród lokalnych i krajowych władz kwestii związanych z promocją sportu i zdrowego stylu życia na wszystkich etapach edukacji. Elastyczność programu nauczania pozwala na integrację sportu z nauką na wiele sposobów: zdolni młodzi sportowcy mają więcej możliwości pogodzenia sportu i nauki i są zachęceni do uzyskiwania świadectw, mimo tego że sport zajmuje większą część ich czasu. Z drugiej strony, integracja sportu z różnymi przedmiotami wzmacnia ważną rolę sportu i zachęca wszystkich uczniów do jego uprawiania. Te procedury również sprzyjają włączeniu społecznemu i mogą pomóc uczniom w wyborze zdrowszego stylu życia nawet po szkole. Wsparcie ze strony rządu na poziomie krajowym jest niezwykle istotne podczas tworzenia i wdrażania nowych podejść do zadań zawartych w programach nauczania. Innym ważnym aspektem

jest zmobilizowanie dyrektorów szkół do zaangażowania się w proces wdrażania nowych podejść i metod. Poprzez angażowanie różnych zespołów nauczycieli do współpracy i poprzez przedstawianie jasnej wizji konkretnych celów działań, dyrektorzy zapewniają pozytywne zintegrowane z programem nauczania rezultaty. Takie zaangażowanie wzmacnia dobrostan ucznia, jego motywację i zdolność. Zaleca się korzystanie ze szkolnych ośrodków działających w obszarze ochrony zdrowia i troski o dobo ucznia jako środka promocji, oceny i kształtowania procedur w obszarze sportu i dobrostanu.

Współpraca między władzami lokalnymi i szkołą oraz stowarzyszeniami sportowymi, klubami i innymi podmiotami wydaje się być jednym z najważniejszych czynników, kiedy działania podejmowane są na dużą skalę w ramach regionu. Może to również pomóc w rozwiązywaniu kwestii finansowych, jako że taka działalność zawsze oznacza poniesione koszty i czas. Konkretnie działania oraz regularne spotkania podmiotów są ważne w budowaniu skutecznej współpracy i w osiągnięciu dobrych wyników.

Również powstawanie siatek różnych szkół posiadających te same cele w programie nauczania wydaje się być skutecznym sposobem kooperacji i rozwoju. Jakość edukacji i rozpoznania wyników nauczania jak również świadczonej pomocy i wsparcia osiąga mniej więcej ten sam poziom w różnych szkołach. Pomaga to również nauczycielom wychowania fizycznego i doradcom zawodowym, jako że dzielenie się dobrymi praktykami i wynikami staje się bardziej widoczne. Innym pozytywnym aspektem tego rodzaju siatek jest dzielenie się informacją i historiami sukcesu z różnych szkół, co może być uznane za środek marketingowy bądź środek wymiany informacji.

W wymiarze europejskim niektóre działania zostały powzięte w zakresie promocji sportu, np. MoveWeek. Jednakże, wciąż brakuje jasno sprecyzowanej i ujednoczonej polityki w obszarze promocji sportu korzystającej z konkretnych modeli działania we wszystkich krajach europejskich. Istnieje wiele podejść i udanych inicjatyw, z których niektóre otrzymały poparcie rządu lub władz lokalnych, ale wspólna wizja ze wspólnymi działaniami nie istnieje w wymiarze europejskim. Zaleca się organizowanie wspólnych wydarzeń i dzielenie się doświadczeniami na poziomie europejskim. Możliwość korzystania z mediów społecznościowych i ciągły rozwój technologii pozwala na skuteczną i otwartą współpracę różnych organizacji. Międzynarodowa współpraca w spocie może mieć pozytywny wpływ na podejście uczniów i nauczycieli, ich motywację i poziom zaangażowania.

Źródła internetowe:

- Szkolne programy dotyczące aktywności fizycznej: Przewodnik dla szkół:
http://www.cdc.gov/healthyschools/physicalactivity/pdf/13_242620-A_CSPAP_SchoolPhysActivityPrograms_Final_508_12192013.pdf

9. Raport: sporządzony przez i kierowany do wszystkich stron zainteresowanych

Ten rozdział przedstawia decydującym różny poziomy informowania o wynikach i sugeruje szablon dotyczący obszaru tematycznego – szkoła i edukacja szkolna.

W materiale przedstawiono kilka typów raportów, które ogólnie rzecz biorąc badają pochodzenie programów, skuteczne podejście do zarządzania i tworzenia programów oraz teorie zmiany programów. Pokazują również przydatne modele odnoszące się do oceny stopnia osiągnięcia sukcesu.

Raporty polegają na ocenie stopnia osiągnięcia sukcesu w odniesieniu do działaczy i organizatorów (szkół i społeczności lokalnych) oraz w odniesieniu do dzieci i młodych ludzi. Raporty przedstawiają kluczowe wyniki związane z założeniami programów, ich realizacją oraz osiągniętymi celami i

przyswojoną nauką. Raporty bazują na dobrze zorganizowanej informacji, zaprezentowanej w logicznej i zwartej formie. Raporty mają klarowną strukturę, aby czytelnicy mogli łatwo zobaczyć szczegółowy obraz konkretnej części jakiegoś działania. Ogólnie, raport powinien zawierać podane poniżej elementy (z ćwiczeniami i zadaniami zawartymi w planie na odpowiednim poziomie szczegółowości):

- Osiągnięcia – działania zakończone;
- Działania zaplanowane, ale jeszcze nie ukończone z podaniem powodów i oczekiwanych terminów wykonania; wyjątki (podkreślenie kwestii krytycznych, problemów i pozycji wymagających uwagi czytelnika);

Wskaźniki: śledzenie harmonogramu (zaplanowany harmonogram vs. obecny stan z podaną datą ukończenia) / śledzenie budżetu i kosztów/rezultaty (np. ilość ukończonych modułów)/stan poszczególnych kwestii, działań i zagrożeń (ilość pozycji według kategorii w odniesieniu do listy)/ stan zdrowia – ogólna ocena inicjatywy lub indywidualnego projektu w odniesieniu do kwestii zdrowia/działania zaplanowane do ukończenia w dalszym okresie czasu.

Bez względu na docelowego odbiorcę raportu, jego struktura i organizacja muszą przedstawiać dokładnie zamierzone znaczenie. Raporty udokumentowują postęp i dostarczają zainteresowanym środka porównania okresów czasu, szczegółów projektu, jego historii powstawania. Dane zebrane w raportach spełniają różne ważne role. Pozwalają zaplanować budżet i sformułować plan na następny rok. Dają decydentom możliwość zadecydowania, które sektory/sporty pozwalają osiągnąć największy sukces, a które zostały przeoczone. Szkoły zazwyczaj są zobowiązane do sporządzania corocznego raportu. Poprzez ten proces szkoły nauczyły się wiele o korzyściach wynikających z corocznych sprawozdań, jako że dzięki temu mają możliwość korzystania z tych samych źródeł, co w poprzednim roku. Dostęp do odpowiednich informacji pomaga decydentom podejmować lepsze decyzje, co z kolei poprawia skuteczność zarządzania. Co więcej, proces sporządzania raportu pomaga zauważyć nieskuteczność, co z kolei pomaga znaleźć rozwiązania problemu. System efektywnych raportów wymaga dużo umiejętności w zakresie ich tworzenia i wdrażania. Należy znaleźć odpowiednie szablony, ich zawartość, struktura i format muszą być zgodne z naszymi potrzebami i łatwe w użyciu.

Szkoły muszą zrozumieć, jak działają poprzez ocenę i raporty dotyczące wyznaczonych celów i odpowiednie modyfikacje obszarów problematycznych. Raporty są ważne z kilku powodów:

- Pomagają szkołom zdobyć istotne dane, które prowadzą do skłaniających do refleksji dyskusji i pomagają zidentyfikować konkretne problemy i możliwości;
- Pomagają szkołom wyznaczać cele i zakładane wyniki i obiektywnie ocenić stopień osiągnięcia tych celów;
- Pomagają szkołom dostosować się do regulacji i wymaganych przez właściwe władze informacji;
- Zaopatrują szkoły/decydentów w kluczowe informacje pozwalające na podejmowanie lepszych, przemyślanych decyzji;
- Pomagają szkołom/decydentom zrozumieć potrzeby uczniów/środowisk lokalnych.

Źródła internetowe:

- Fińska karta raportu z 2014 roku na temat aktywności fizycznej dzieci i młodzieży, <https://www.jyu.fi/sport/ReportCard/reportcard/>
Raport analizuje, jak w Finlandii promowana jest aktywność fizyczna wśród dzieci i młodych ludzi.
- UNESCO, Jakość w nauczaniu wychowania fizycznego, <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002311/231101E.pdf>
Opieranie się na trzech fundamentalnych zasadach – równość, ochrona, znaczące uczestnictwo – wytyczne są przeznaczone do wspierania państw członkowskich w budowaniu

i konsolidowaniu polityki i praktyki inkluzyjnej w celu zapewnienia każdemu dziecku umiejętności w zakresie aktywności fizycznej.

- Sarah Jenkins and Jonathan France, Ecorys UK, Ostateczna ewaluacja międzynarodowego programu inspiracji,
<http://www.internationalinspiration.org/sites/default/files/attachments/Final%20IIP%20Evaluation%20Report%20130614.pdf>
Raport jest oparty na dogłębnych jakościowych badaniach podstawowych z szerokim wachlarzem urzędników, decydentów, działaczy i uczestników.
- Irlandzka Rada Sportu, *Podsumowanie wykonawcze*
https://www.irishsportsCouncil.ie/Research/Sport_Social_Disadvantage_2007_/Fair_Play_Sport_Social_Disadvantage.pdf
Ten raport bada wpływ złej sytuacji społecznej na różne formy uczestnictwa w sporcie.
- Douglas Hartmann, Uczestnictwo w sporcie w szkołach średnich a osiągnięcia edukacyjne
<http://library.la84.org/3ce/HighSchoolSportsParticipation.pdf>
Raport przedstawia zwięzłe podsumowanie badań naukowych, wiedzy i zrozumienia relacji pomiędzy międzyszkolnym uczestnictwem w sporcie na poziomie szkoły średniej i osiągnięciami edukacyjnymi w Stanach Zjednoczonych..

10. Zbiór i rozpowszechnianie dobrych praktyk

Najlepsza praktyka jest powszechnie definiowana jako technika lub metodologia, co do której doświadczenie i badania dowodzą, że prowadzi do osiągnięcia zamierzonego rezultatu. Pojęcie jest często używane w obszarach takich jak zdrowie, administracja rządowa, system edukacji, zarządzanie projektem, i innych. Najlepsze praktyki to wiedza o tym, co działa w określonych sytuacjach i kontekstach, bez konieczności użycia nadmiernych zasobów w celu osiągnięcia zakładanych rezultatów, i która może zostać wykorzystana do kształtowania i wdrażania rozwiązań przy podobnych problemach w innych sytuacjach i kontekstach. Tworzenie wiedzy dotyczącej takich szeroko dostępnych działań może chronić przed powtarzaniem błędów i stratą cennego czasu.

Identyfikując najlepsze praktyki dla naszego projektu, formułujemy poglądy kierując się zestawem kryteriów takich jak skuteczność, związek z tematem, etyka, trwałość, możliwość powielania, partnerstwo, zaangażowanie środowisk lokalnych, i zaangażowanie polityczne. Lista najlepszych praktyk związanych z naszym projektem znajduje się na stronie naszego projektu <http://notonlyfairplay.pixel-online.org/>. Tworząc tą listę, sklasyfikowaliśmy przykłady w dwóch głównych grupach "Studia przypadków" i "Inicjatywy". W kategorii "Studia przypadków" znaleźć można przykłady uczniów, którzy skutecznie godzą szkołę ze sportem, a w kategorii "Inicjatywy" znajdują się przykłady najlepszych praktyk promujących sport w szkole.

Trzy główne metody rozpowszechniania zostaną użyte. Pierwsza metoda wiąże się z wydaniem publikacji pod tytułem "Not Only Fair Play Best Practice Series". Każde wydanie serii zawierać będzie "Najlepsze praktyki" promujące naukę i dzielenie się wiedzą. Każda praktyka będzie poprzedzona krótkim wstępem do tematu i zawierać będzie "Zalecaną literaturę", co pomoże czytelnikom zapoznać się z bibliografią zawierającą więcej informacji na dany temat.

Druga metoda wiąże się z wykorzystaniem strony internetowej projektu <http://notonlyfairplay.pixel-online.org/>. Strona ta jest stosowana do promocji projektu i dzielenia się serią "Not Only Fair Play Best Practice Series". Ta strona zawiera bazę wszystkich opublikowanych "Najlepszych praktyk". Na stronie dostępne będą pełne wersje tekstów..

Project Number: 557089 EPP1-2014-IT-SPO-SCP

Trzecia metoda wiąże się z rozprowadzaniem płyt CD zawierających "Najlepsze praktyki" podczas spotkań w ramach projektu i międzynarodowych konferencji, szkoleń i spotkań.

Źródła internetowe:

- Przegląd dotyczący rozwoju i legislacji związanej z promocją aktywności fizycznej w krajach członkowskich Unii Europejskiej
http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0015/146220/e95150.pdf

Podsumowanie

Sekcje składające się na wytyczne mają na celu przede wszystkim zapewnienie ogólnych ram zawierających kierunki i sugestie, które mogą być przeniesione ze szczebla międzynarodowego do krajowego. Różne rozdziały przeznaczone dla decydentów skupiają się na :

- Działaniach i zaleceniach dotyczących różnych poziomów decyzyjnych.
- Powiązaniach z różnymi poziomami i aspektami szkoły dotyczącymi podejmowania działań w zakresie sportu i ich promocji i realizacji w kontekstach szkolnych w świetle sieci szkół
- Zaleceniach i propozycjach dotyczących monitorowania i ewaluacji.
- Internetowych źródłach wskazujących na dostępność innych źródeł i publikacji, oraz własnych źródłach projektu NOFP

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.